

Фатих Кәрим (1909-1945)

Фатих Кәрим - татар шагыйре.

1926-1927 елларда Ф. Кәримнең «Төнге урам баласы», «Урман» исемле шигырьләре басыла. 1931 елда «Башлангыч жыр» исемле шигырьләр жыйнагы чыга. Утызынчы елларда язылган лирик шигырьләре, «Яшен яктысы» (1932), «Жиденче мич» (1932), «Тавышлы таң» (1933), «Илле егет» (1934), «Аучылар» (1934), «Аникин» (1936) дигән поэмалары белән Ф. Кәрим үзен татар поэзиясенең талантлы вәкиле итеп таныта.

Ф.Кәримнең лирик шигырьләре, «Гөлсем» (1942), «Идел егете» (1942), «Кыңгыраулы яшел гармун» (1942), «Үлем уены» (1942), «Партизан хатыны» (1943), «Өмет йолдызы» (1944) поэмалары, «Тимер һәм тимерче» балладалары (1942) сугыш чоры татар поэзиясенең югары ноктасын тәшкил итәләр.

Ф.Кәрим үзенең әдәби мирасын чәчмә әсәрләр белән дә баета: «Шакир Шигаев» исемле драма (1943), «Разведчик язмалары» (1942) һәм «Язгы төндә» (1943) исемле ике повестен иҗат итә.

Төп басма китаплары

Яшен яктысы: шигырьләр һәм поэмалар. – Казан: Татгосиздат, 1934. – 168 б.

Таныш бу күзләр: шигырьләр һәм поэмалар. – Казан: Татгосиздат, 1936. – 163 б.

Разведчик язмалары: повесть. – Казан: Татгосиздат, 1943. – 71 б.

Мәхәббәт һәм нәфрәт: шигырьләр һәм поэмалар. – Казан: Татгосиздат, 1943. – 160 б.

Моң һәм көч: шигырьләр. – Казан: Татгосиздат, 1944. – 72 б.

Сайланма әсәрләр. – Казан: Татгосиздат, 1947. – 268 б.

Язгы төндә: повесть. – Казан: Татгосиздат, 1951. – 80 б.

Ант: шигырьләр. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1979. – 127 б.

Гармунчы Аю белән жырчы Маймыл: әкият. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1988. – 16 б.

Илең турында уйла: шигырьләр. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1989. – 31 б.

Идел егете: хикәя һәм поэмалар. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1993. – 47 б.

Кыр казы: шигырьләр, поэмалар. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2004. – 143 б.

Библиография

«Онытмагыз мине!»: Бөек Жңцүгә 70 ел // Ялкын. – 2015. – №6. – 16-17 б.

Күренекле шагыйребез Фатих Кәрим сугыш елларында чын мәгънәсендә ижади батырлык үрнәге күрсәтә – 150 ләп шигырь, 8 поэма, 2 повесть, 1 драма әсәре иҗат итә.

Батырлар сүзе: «Салават күпере» китапханәсе-2013 // Салават күпере. – 2013. – № 5.

Бөек Ватан сугышта катнашкан язучылар, шагыйрьләр турында һәм шигырьләр.

Фатих Кәрим // Ватаным Татарстан. – 2020. – №34 (11 марта). – 4 б.

«ТАССРның 100 еллыгына - 100 исем» сәхифәсе астында басылган язма. Татар шагыйре турында.

Андреева, М. Фатих Кәрим. «Бездә -яздыр» / М.Андреева // Мәгариф=Просвещение. – 2019. – №4. – 30-31 б.

7 нче сыйныфта татар әдәбияты дәресе укыту үрнәге.

Галимуллин, Ф. Безне монда да беләләр / Ф.Галимуллин // Ватаным Татарстан. – 2019. – №35 (12 марта). – 3 б.

Шагыйрь Фатих Кәримнең тууына 110 ел булу уңаеннан язучыларның Калининград өлкәсендә узган Ф.Кәрим укуларына бару сәфәре турында.

Галимуллин, Ф. Кем герой түгел дисен? / Ф.Галимуллин // Мәдәни жомга. – 2019. – №2 (18 января). – 6 б.

Шагыйрь Фатих Кәримнең тууына 110 ел тулуга багышланган язма.

Галимуллин, Ф. «Кыңгыраулы яшел гармун» поэмасы турында. / Ф. Галимуллин // Татарстан яшьләре. – 2017. – №4 (27 июля). – 11 б.

Шагыйрь Фатих Кәримнең «Кыңгыраулы яшел гармун» поэмасы турында.

Кашапова, С. Гиннес китабына кертерлек / С. Кашапова // Мәдәни жомга. – 2019. – №36 (13 сентября). – 5 б.

Шагыйрь Фатих Кәримнең тууына 110 ел тулу уңаеннан язма.

Кашапова, С. Милли музейда - Фатих Кәрим / С. Кашапова // Мәдәни жомга. – 2019. – №8 (1 марта). – 5 б.

Татарстан Милли музеенда патриот - шагыйрь Фатих Кәримгә багышланган «Бер адым да артка чигенмәм...» дигән әдәби салон утырышы узуы турында.

Кашапова, С. Фатих Кәрим васыяте / С. Кашапова // Мәдәни жомга. – 2019. – №10 (15 марта). – 6 б.

Шагыйрь Фатих Кәримнең тууына 110 ел тулуга багышланган язма.

Кашапова, С. Фатих Кәрим каһарманлыгы. / С.Кашапова // Мәдәни жомга. – 2017. – №10 (17 марта). – 12 -13 б.

Шагыйрь язмышы турында.

Кашапова, С. Фатых Кәрим рухы йөрәкләргә күчә. / С.Кашапова // Мәдәни жомга. – 2015. – № 10 (20 март). – 9 б.

Каһарман шагыйрь Фатих Кәрим турында.

Кашапова, С.Тәмугны кичкән шагыйрь: шагыйрь Фатих Кәримнең тууына 105 ел / С. Кашапова // Мәдәни жомга. – 2014. – № 7 (21 февр.).

Татарстан Милли музееның әдәби салонында каһарман-шагыйрь Фатих Кәримнең тууына 105 ел тулу уңаеннан «Бер адым да артка чигенмәгән» дигән әдәби-музыкаль-фәнни утырыш булып узды. Шагыйрьнең кызы Ләйлә Кәримова катнашты.

Мәжитов, З. Шагыйрь һәм солдат / З.Мәжитов // Мәйдан Чаллы. – 2017. – №8. – 33-45 б.

Шагыйрь Фатих Кәрим иҗаты турында.

Шамова, Ә. Фронт хатлары. / Ә. Шамова // Мәдәни жомга. – 2015. – № 12 (3 апр.). – 8 б.

Фронтвик шагыйрь Фатих Кәримнең 1942 елда каләмдәшләренә язган хатлары.

Шамова, Ә. "Хатларыңны ешрак яз...»/ Ә. Шамова // Ялкын. – 2015. – №12. – 18-19 б.

Шагыйрь Фатих Кәримгә кызлары фронтка язган хатлары.

Шамова, Ә. Ике әдипнең фронт хатлары. / Ә.Шамова, Г.Әмирова // Мәдәни жомга. – 2016. – №28 (22 июль). – 18 б.

Шагыйрьләр Мирсәй Әмир һәм Фатих Кәримнең бер берсенә язган хатлары.

Шамова, Ә. Фронт хатлары / Ә. Шамова // Мәдәни жомга. – 2015. – № 17 (8 май). – 8 б.

Бөек Ватан сугышта катнашкан язучыларның хатлары: Фатих Кәрим -Афзал Шамовка, Шәйхи Маннур-Хәмит Ярмигә.

Шамова, Ә. Фронт хатлары / Ә. Шамова // Мәдәни жомга. – 2015. – №19 (22 мая). – 8 б.

Фронтвик язучылар Ф.Кәрим, И.Гази, М.Максуд, Г.Бакирның каләмдәшләренә язган хатлары.

Шамова, Ә. Фронт хатлары / Ә. Шамова // Мәдәни жомга. – 2015. – № 18 (15 май). – 8 б.

Фронтвик язучыларның фронт хатлары. (Г.Әпсәләмов, Ф. Хәсни, Ш. Маннур, Ш.Мөдәррис, Ф.Кәрим)

Шамова, Ә. Фронт хатлары. / Ә. Шамова // Мәдәни жомга. – 2016. – № 22 (10 июнь). – 6 б.

Язучылар Фатих Кәрим, Гадел Кутуй, Мансур Гаяз, Афзал Шамовның сугыш хатлары.

Шамова, Ә. Фронт хатлары: Бөек Жинүгә 70 ел / Ә. Шамова // Мәдәни жомга. – 2015. – № 16 (30 апр.). – 8 б.

Бөек Ватан сугышта катнашкан татар язучыларның хатлары. Бу санда Хатип Госман-Гомәр Бәшировка һәм Фатих Кәрим, Әнвәр Давыдов-Тажли Гыйззәткә язган хатлары тапшырыла.

Шамова, Ә. Шулчаклы язасы килә... / Ә.Шамова // Татарстан. – 2015. – № 2. – 60-63 б.

Фронтвик шагыйрь Фатих Кәримнең сугыш еллары турында, сугыш хатлары.

Шаһиева, Р. Бөркет каләм / Р. Шаһиева // Мәдәни жомга. – 2019. – №24 (21 июня). – 14 б.

Бөек Ватан сугышында һәлак булган шагыйрьләр - М. Жәлил, А. Алиш, Ф. Кәрим, Н.Баян, Г.Кутуй иҗатларын искә алу.

Шәрипова, Ә. Еракка барып кара / Ә.Шәрипова // Мәдәни жомга. – 2019. – №35 (6 сентябрь). – 17 б.

Язучы Фатих Кәримгә багышланган истәлек - Багратионовск шәһәрендәге һәйкәл турында.

Янсуар, Л. «Әх, бер жырлыйсы килә!..» / Л. Янсуар // Ялкын. – 2019. – №5. – 42-45 б.

Шагыйрь Фатих Кәрим тормышы буенча укытучыга ярдәмлек.

Янсуар, Л. Шагыйрьнең эчкерсез дөнъясы / Л. Янсуар // Татарстан. – 2019. – №2. – 40-45 б.

Фатих Кәрим турында.

Фатих Карим (1909-1945)

Фатих Карим - татарский советский поэт.

Первые произведения поэта начали печататься с 1926 года. Первый сборник стихов «Начальная песня» был опубликован в 1931 году.

Наиболее значительными произведениями поэта являются «Седьмая печь» (1932), «Шумная заря» (1933). Фатих Карим — автор ряда произведений, созданных на фронте: сборники «Любовь и ненависть» (1943) «Мелодия и сила», (1944), повесть «Записки разведчика» (1944).

Книги

Окопная песнь: стихи. – Москва: Советский писатель, 1947. – 103 с.

Стихи. – Казань: Татгосиздат, 1947. - 48 с.

Письмо пионерке Гульчечек: стихи. – Казань: Таткнигоиздат, 1957. – 24 с.

Медведь-гармонист и обезьяна-певунья: сказка. - Казань: Татарское книжное издательство, 2006. -16 с.: ил.

Последняя тетрадь. Факсимильное издание: - Казань: Идель-Пресс, 2008. - 86 с.: ил.

Сердце матери: повести, рассказы - Уфа: Китап, 2009. - 304 с.

Эти книги Вы можете взять в нашей Республиканской детской библиотеке

Гармунчы аю белән жырчы маймыл – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2006. – 15 б

Гөлчәчәккә хат: Шигырьләр – Казан: Татгосиздат, 1949. – 32 б.

Идел егете: хикәя һәм – Казан: Татарстан газета һәм журналлар нәшрияты типографиясе, 1993. – 48 б.

Илең турында уйла: шигырьләр, поэмалар, балладалар – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1989. – 192 б

Кыр казы: шигырьләр һәм поэмалар – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2004. – 144 б.

Мәхәббәт һәм нәфрәт: Шигырьләр һәм поэмалар. – Казан: Татгосиздат, 1943. – 160 б

Пионерка Гөлчәчәккә хат – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1975. – 32 б.

Пионерка Гөлчәчәккә хат – Казан: Таткнигоиздат, 1956. – 28 б.

Сайланма әсәрләр: поэмалар, шигырьләр, жырлар – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1969. – 312 б.

Сайланма әсәрләр. – Казан: Татгосиздат, 1947. – 268 б.